

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 8 Temmuz 2013
Nr. Ref.: RK447/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI35/13

Başvurucu

Sali Shala

**Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Pkl. nr. 189 sayılı kararı hakkında
anayasal denetim başvurusu**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi, Üye

Başvurucu:

1. Başvurucu Yakova Belediyesine bağlı Lipovec köyü mukimi Bay Sali Shala'dır.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, kendisine ne zaman teslim edildiğini belirtmediği Pkl. nr. 189/2012 sayı ve 26 Aralık 2012 tarihli Yüksek Mahkeme kararına itiraz etmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurucu, Kosova Cumhuriyeti Anayasası (bundan sonra: Anayasa)'nın 21. maddesi [Genel Esaslar], 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi [bundan sonra: AİHS]'nin 6. maddesi [Adil Yargılanma Hakkı] ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Anayasa'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa (bundan sonra: Yasa)'nın 22. maddesi ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü (bundan sonra: İçtüzük)'nün 56. kuralı 2. fıkrasına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 11 Mart 2013 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi (bundan sonra: Mahkeme)'ne başvurmuştur.
6. Başkan 25 Mart 2013 tarihinde GJR. KI-35/13 sayılı kararla Üye Arta Rama-Hajrizi'yi raportör yargıç olarak görevlendirilmiştir. Başkan'ın aynı tarihte çıkardığı KSH. KI-35/13 sayılı kararla Üyeler Altay Suroy (başkan), Snezhana Botusharova ve Kadri Kryeziu'dan oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
7. Başvuru 29 Mart 2013 tarihinde Kosova Yüksek Mahkemesi'ne bildirilmiştir.
8. Mahkeme 29 Mart 2013 tarihinde başvurucudan şu verakı teslim etmesini istemiştir:
 - a. Yakova Belediye Mahkemesi'nin P. nr. 263/09 sayı ve 9 Mart 2011 tarihli kararı,
 - b. Yakova Belediye Mahkemesi'nin P. nr. 263/09 sayı ve 10 Mayıs 2011 tarihli kararı,
 - c. İpek Bölge Mahkemesi'nin Ap. nr. 60/11 sayı ve 21 Aralık 2011 tarihli kararı,
 - d. Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Api. nr. 3/2012 sayı ve 23 Eylül 2012 tarihli kararı.
9. Başvurucu Mahkeme'nin talebine cevaben 18 Nisan 2013 tarihinde talep edilen evrakı teslim etmiştir.
10. Mahkeme Başkanı 3 Haziran 2013 tarihinde çıkardığı GJR. KI-35/13 sayılı kararlar Raportör Yargıç Arta Rama-Hajrizi'nin yerine Üye Ivan Çukalović'i görevlendirmiştir.

11. Ön İnceleme Heyeti 17 Haziran 2013 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliği yönünde öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

12. Yakova Belediye Mahkemesi 9 Mart 2011 tarihinde çıkardığı (P. nr. 263/09) kararla Kosova Geçici Ceza Yasası (bundan sonra: KGCY)'nın 252. madde 1. fıkrası gereğince başvurucuyu hırsızlık suçunda suçlu bulmuş ve 300 avro para cezasına çarptırmıştır. Kararda yazılı kanun yolu bildirimini doğrultusunda başvuru, Yakova Belediye Mahkemesi kararına karşı itiraz başvurusunda bulunmuştur.
13. Yakova Belediye Mahkemesi, başvuruçunun iddia edilen suçu işlediği kanıtlamadığından 10 Mayıs 2011 tarihinde (P. nr. 263/09 sayılı karar) başvuruçunun hakkındaki suçlamayı kaldırmıştır. Kamu Savcısı bu karara karşı İpek Bölge Mahkemesi nezdinde itirazda bulunmuştur.
14. İpek Bölge Mahkemesi 15 Kasım 2011 tarihinde Belediye Kamu Savcısı'nın itirazını kabul etmiş ve başvuruçuyu KGCY 252. madde 1. fıkrası gereğince hırsızlık suçunda suçlu bulup 1.200 avroluk para cezasına çarptırmıştır (Ap. nr. 60/11 sayılı karar). Başvuruçunun bu karara Yüksek Mahkeme nezdinde itiraz etmiştir.
15. Yüksek Mahkeme 23 Ağustos 2012 tarihinde başvuruçunun itirazını reddedip İpek Bölge Mahkemesi'nin kararını onamıştır (Api. nr. 3/2012 sayılı karar). Başvuruçunun ile Devlet Savcılığı İpek Bölge Mahkemesi'nin Ap. nr. 60/11 sayı ve 15 Kasım 2011 tarihli kararı ile Yüksek Mahkeme'nin Api. nr. 3/2012 sayı ve 23 Ağustos 2012 tarihli karar hakkında kanun yararına bozma başvurusunda bulunmuşlardır.
16. Yüksek Mahkeme 26 Aralık 2012 tarihli (Pkl. nr. 3/2012 sayılı) kararıyla başvuruçunun ile Devlet Savcısı'nın kanun yararına bozma başvurularını temelden yoksun bularak reddetmiştir. Yüksek Mahkeme kararında şunu belirtmiştir: *İpek Bölge Mahkemesi, belediye kamu savcısının talebi doğrultusunda Ap. nr. 60/2011 sayı ve 15 Kasım 2011 tarihli kararıyla itiraz edilen kararı değiştirmiş, sanık Sali Shala'yı KGCY 252. madde 1. fıkrası gereğince hırsızlık suçundan suçlu bularak 1.200 (bin iki yüz avro) € para cezasına çarptırmıştır. Kosova Ceza Yargılama Usul Yasası'nın 480. maddesi uyarınca böyle durumlarda mahkemelere "reformatio en peius" ilkesine bağlı kalmayıp, bu ilkenin göz ardı edilmesi birinci derece mahkemesi için olduğu gibi ikinci derece mahkemesi için de geçerlidir; zira ilk derece mahkemesi para cezası yerine sanığa hapis cezası vermiş olsaydı karara kamu savcısının itiraz edeceğinden, ikinci derece mahkemesinin sanığa daha ağır bir ceza vermesini sınırlandıracak bir yasal hüküm bulunmayacaktı. Mahkemenin daha yüksek para cezası vermiş olması halinde de benzer bir durum söz konusu olacaktı; nitekim kamu savcısının itirazı üzerine ikinci derece mahkemesi -asgari ve azami sınır çerçevesinde- para cezasını daha da artırabilecekti. İlk derece mahkemesi davayı görüşürken hapis cezası da verebilecek olsa, niye ikinci derece mahkemesi -*

mevcut davada olduğu gibi- aynı cezayı veremeyip daha yüksek ceza verme durumunda olsun; zira bir yönüyle ikinci derece mahkemesi, hukuken ilk derece mahkemesi rolünü üstlenmiştir. Bu nedenle Devlet Savcısı ve mahkumun savunucusunun *reformatio peiuss* ilkesinin ihlaline ilişkin iddiaları hukuka dayandırılmış değildir.

Başvurucunun İddiaları

17. Başvurucu, İpek Bölge Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme'nin kararlarıyla temel *reformatio in peiuss* ilkesi ihlal edildiği, zira mevcut davada olduğu gibi [...] hiç kimsenin kendi itirazından aleyhte karar değiştirilmemesi ve kendine zarar gelememesi gerektiğini ileri sürmüştür.
18. Başvurucu bu doğrultuda Anayasa'nın 21. maddesi [Genel Esaslar], 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ve AİHS'nin 6. maddesi [Adil Yargılanma Hakkı] ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Başvurunun Kabul Edilirliği

19. Başvurunun esas incelemesine geçmeden önce Mahkeme, başvurunun Anayasa'da belirtilip Yasa ve İçtüzük'te açıklanan kabul edilirlilik koşullarını yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.
20. Bununla ilgili olarak Mahkeme, başvurunun Yüksek Mahkeme'deki yargılama sürecinin bir bütün olarak ele alındığında adil olmadığına veya Yüksek Mahkeme tarafından işlenebilmiş diğer ihlallere ilişkin iddiasını destekleyecek *prima facie* türünden delil sunmadığını tespit etmiştir.
21. Mahkeme bu şekilde İçtüzüğün 31 (1) (c) atıfta bulunmak ister. İçtüzüğün söz konusu hükmü şöyledir: (1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir: c) Başvuru açıkça temellendirildiği zaman.
22. Mahkeme, Anayasa ile güvence altına alınan hakları ihlal etmedikleri sürece (anayasaya uygunluk) Yüksek Mahkemece işlendiği iddia edilen olgusal veya hukuki yanlışları (meşruiyet) düzeltmenin Anayasa Mahkemesi'nin görevi olmadığını hatırlatmak ister.
23. Bu yüzden derece mahkemelerince alınan kararı incelediğinde Anayasa Mahkemesi, dördüncü derece mahkemesi olarak hareket edemez. Usul ve maddi hukuku yorumlayıp kurallarını uygulamak derece mahkemelerinin görevidir (bkz. *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz v. İspanya [GC] no: 30544/96 § 28, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM] 1999-I).
24. Aslında başvuru, *prima facie* türünden bir iddia ortaya koyamayıp Yüksek Mahkeme tarafından hak ve özgürlüklerinin ihlaline ilişkin bir delil sunamamıştır. Yüksek Mahkeme *reformatio in peiuss* ilkesini yorumlayıp başvurucuya iyice gerekçelendirilmiş bir karar sunmuş ve bu ilkenin başvurunun davasında neden uygulanamayacağını dolayısıyla Bölge Mahkemesi'nin başvurunun itirazı üzerine değil, belediye kamu savcısının itirazı doğrultusunda karar aldığını açıklamıştır.

25. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi, Yüksek Mahkeme'deki ilgili süreçlerin herhangi bir şekilde hakkaniyetsiz veya keyfi olduklarını tespit edememiştir (bkz. *mutatis mutandis*, Shub v. Litvanya, AIHM'nin 17064/06 numaralı başvuruyla ilişkin 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilirlilik kararı).

26. Bu nedenle başvuru, Yüksek Mahkeme'nin Anayasa ve AIHS ile güvence altına alınan haklarını neden ve nasıl ihlal ettiğın gösterecek *prima facie* türünden deliller sunmamıştır.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

İçtüzüğün 36.1 (c) bendi ve 56.2 fıkrası uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin 8 Temmuz 2013 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine,
- II. Kararın taraflara bildirilmesine,
- III. Yasa'nın 20.4 fıkrası uyarınca Resmi Gazete'de yayımlanmasına karar verilmiştir.
- IV. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Ivan Čukalović, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza